

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, dnia 16 lipca 2021 r.

PS.I.431.26.2021. DG

**Pani
Krystyna Pacak
Kierownik Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Lubszy
ul. Szkolna 1a
49-313 Lubsza**

Wystąpienie pokontrolne

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy
ul. Szkolna 1a
49-313 Lubsza

II. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe inspektorów

- **Daria Grabowska** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – przewodnicząca zespołu inspektorów,
- **Joanna Antosz** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu

III. Termin kontroli

16-17 czerwca 2021 r.

IV. Zakres kontroli

Realizacja zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

¹ (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.); nazywana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „ustawą”.

V. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowością** ocenia się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy w kontrolowanym zakresie.

VI. Ustalenia kontroli

Zgodnie z treścią art. 10 ustawy Gmina Lubsza organizuje pracę z rodziną. Podmiotem wyznaczonym do realizacji zadań Gminy wynikających z ww. ustawy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy o czym stanowi statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy wprowadzony Uchwałą Nr XXI/156/2016 Rady Gminy Lubsza z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy zmieniony Uchwałą Nr XXI/194/2020 Rady Gminy Lubsza z dnia 10 grudnia 2020 r. w sprawie zmiany statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy (załącznik nr 1). Z treści statutu wynika, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy realizuje zadania w zakresie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej a w zakresie działań Ośrodka jest m. in.:

- 1) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- 2) wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) doprowadzenie osób i rodzin do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Szczegółowe zasady pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy określa Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy wprowadzony Zarządzeniem Nr OPS.KR.021.2.2020 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy z dnia 31 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy (załącznik nr 2).

Zarządzeniem Nr WG.00550.239.2012 Wójta Gminy Lubsza z dnia 16 maja 2012 r. Wójt Gminy Lubsza upoważnił Panią Krystynę Barbarę Pacak- Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubszy do prowadzenia postępowań w sprawach

z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji stosownie do art. 178 ustawy.

1. Składanie radzie gminy rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy Kierownik Ośrodka składa Radzie Gminy w terminie do dnia 31 marca każdego roku, roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Dokumentacja poddana kontroli wskazuje na złożenie przez kierownika Ośrodka sprawozdania za rok 2019 w dniu 10.02.2020 r. oraz za rok 2020 w dniu 25.02.2021 r.

Stosownie do art. 179 ust. 2 ustawy Rada Gminy w Lubszy podjęła Uchwałę Nr XVII/131/2020 z dnia 25 kwietnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lubsza na lata 2020-2022 (załącznik nr 3).

Program zawiera diagnozę środowiska, dane statystyczne dotyczące ludności zamieszkującej gminę Lubsza, analizę SWOT, diagnozę potrzeb gminy dokonaną w oparciu o dane z Ośrodka Pomocy Społecznej, harmonogram zadań do realizacji na czas trwania programu. Program zakłada takie cele jak:

- 1) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny,
- 2) minimalizowanie skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach,
- 3) zapobieganie uzależnieniom oraz niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- 4) podejmowanie działań prowadzących do odbudowy więzi rodzinnych oraz do powrotu dzieci do rodzin biologicznych.

2. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z kwalifikacjami określonymi w art. 12 i 13 ustawy oraz tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

W kontrolowanym okresie Ośrodek zatrudniał 2 asystentów rodziny, którzy posiadali uprawnienia do wykonywania zawodu asystenta rodziny zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, tj. legitymowali się dyplomem wyższych studiów na kierunku pedagogika.

Asystenci rodziny byli zatrudnieni w systemie zadaniowego czasu pracy, co jest zgodne z art. 17 ust. 2 ustawy.

Stosownie do art. 17 ust. 4 ustawy asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W aktach osobowych asystentów znajdowały się, zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 ustawy: oświadczenia potwierdzające, że nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej, ani nie była im ona zawieszona ani ograniczona, nie dotyczy ich obowiązek alimentacyjny, nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Stosownie do art. 176 pkt 2 ustawy Gmina stwarza możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. Asystenci w ramach systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, uczestniczyli w szkoleniach:

- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”,
- „Między wsparciem rodziny a ochroną dziecka przed krzywdzeniem- rola, zadania, dylematy etyczne asystentów rodziny”,
- „Praca z rodziną biologiczną w celu odzyskania dzieci przebywających w pieczy zastępczej”,
- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w praktyce- najnowsze przepisy, orzecznictwo, wytyczne NIIK”.

Stosownie do art. 16 ust. 2 ustawy asystenci rodziny mają możliwość korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Asystenci mają możliwość wymiany doświadczeń w ramach spotkań i rozmów ze specjalistami zatrudnionymi w Ośrodku, a także z innymi, z którymi mają kontakt w jednostkach, z którymi współpracują, tj. np. poradnie, szkoły, ośrodki zdrowia, policja, sąd.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa; organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działań rodzin wspierających; prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

Zgodnie z art. 176 pkt. 3 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnia się pomoc asystenta rodziny oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa.

W gminie Lubsza monitoruje się środowiska zagrożone uzależnieniami i wykluczeniem społecznym, motywuje do podjęcia terapii oraz zapewnia pomoc materialną oraz rzeczową rodzinom potrzebującym.

Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień od Alkoholu, Narkotyków i Przemocy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kancelaria prawna prowadząca obsługę prawną Gminy również dostępną dla mieszkańców Gminy w zakresie porad i konsultacji prawnych w wymiarze 6 godzin miesięcznie.

Wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym obejmuje takie obszary poradnictwa jak: psychologiczne, pedagogiczne, przemoc w rodzinie, mediacje rodzinne, interwencja kryzysowa, problematyka uzależnień. Harmonogram przyjęć dla mieszkańców jest dostępny na stronie internetowej Ośrodka.

Rodziny z terenu gminy, w zależności od występujących potrzeb są również kierowane do placówek powiatowych takich jak: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzegu, Specjalistyczny Zakład opieki Zdrowotnej BETA w Brzegu, punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego w Brzegu (zał. 4).

Z dokumentacji poddanej kontroli wynika, że asystent rodziny współpracuje m.in. z pedagogami, psychologami, wychowawcami szkół i przedszkoli, kuratorami, Policją w celu rozpoznawania i rozwiązywania problemów rodzinnych dzieci.

Na terenie Gminy nie funkcjonują rodziny wspierające w rozumieniu art. 29 ustawy. Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit b ustawy Gmina Lubsza tworzy warunki do działania rodzin wspierających poprzez ogłoszenie naboru na rodzinę wspierającą na

stronie internetowej Ośrodka. W opisie znajduje się obszernie wyjaśnienie funkcji rodziny wspierającej oraz zasady jej działania.

W Gminie nie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego. Kierownik Ośrodka oświadczył, że dzieci z terenu gminy korzystają z zajęć opiekuńczych i wychowawczych prowadzonych w świetlicach szkolnych oraz świetlic prowadzonych w strukturach Gminnego Ośrodka Kultury (załącznik nr 5).

4. Finansowanie: podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające

Zgodnie z art. 176 ust. 4 ustawy Gmina Lubsza finansuje podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny. Przedstawiono faktury na łączną kwotę w wysokości 510,00 zł. potwierdzającą wydatkowanie środków na szkolenie asystentów, organizowane przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Rodziny oraz przez Centrum Profilaktyki i Reeducacji Atelier.

W Gminie nie funkcjonują rodziny wspierające, w związku z czym nie zachodzi konieczność pokrywania kosztów o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że Gmina stosownie do art. 176 pkt 5 ustawy ponosi częściową odpłatność za dzieci przebywające w pieczy zastępczej, w wysokości 10%, 30% lub 50% wydatków w zależności od okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej, tj. zgodnie z zasadami finansowania określonymi w art. 191 ust. 9 ustawy. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł w 2020 r. - 77.814,01 zł , natomiast w 2021 r. – 29.254,05 zł. (stan na dzień kontroli).

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy

Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez Gminę z zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za II półrocze 2019 r., oraz za I i II półrocze 2020 r. zostało sporządzone przez Gminę Lubsza w Centralnej Aplikacji Statystycznej i przekazane Wojewodzie Opolskiemu w terminach określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz.1195).

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy

W celu weryfikacji działań podejmowanych przez pracowników Ośrodka, o których mowa w art. 176 ust. 7 ustawy, kontroli poddano dokumentację 8 rodzin z dziećmi nieobjętych wsparciem asystenta, współpracujących z pracownikiem socjalnym, zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Z analizy dokumentacji rodzin wynika, że rodziny te były objęte monitoringiem w związku z trudną sytuacją socjalno-bytową. Rodziny zwracały się do Ośrodka o pomoc w formie przyznania świadczeń socjalnych. Z analizy wywiadów przeprowadzonych w tych rodzinach wynika, że występowały w nich takie problemy jak: samotne macierzyństwo, choroba, niepełnosprawność, problemy opiekuńczo-wychowawcze, ubóstwo, bezrobocie.

Wizyty pracownika socjalnego u rodzin odbywały się w zależności od potrzeb sytuacji i rodziny. Rodziny ubiegały się o świadczenie socjalne na zakup żywności, dofinansowanie do leczenia lub opału.

W kontrolowanych aktach znajdowały się zapisy służbowe opisujące działania pracownika socjalnego względem rodzin. Pracownik socjalny m.in.:

- 1) wskazywał rodzinie możliwość skorzystania ze świadczeń pomocy społecznej,

- 2) proponował rodzinie skorzystanie z poradnictwa psychologa, terapeuty,
- 3) wspierał rodzinę w radzeniu sobie z problemem choroby,
- 4) przeprowadzał rozmowy nt. aktywnego poszukiwania pracy, sytuacji życiowej rodziny,
- 5) monitorował poszukiwanie zatrudnienia,
- 6) przeprowadzał rozmowy wychowawcze,
- 7) proponował rodzinie wsparcie asystenta rodziny,
- 8) monitorował sytuację mieszkaniową rodziny,
- 9) podejmował rozmowy motywujące,
- 10) nawiązywał kontakt ze szkołą do której uczęszczają dzieci w celu powzięcia informacji na temat ich funkcjonowania w szkole,

8. Wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy

Gmina Lubsza w 2020 r. nie korzystała z ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

9. Wspieranie rodziny zgodnie z zasadami określonymi w dziale II rozdziale 1 i 2 ustawy

Na terenie Gminy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie ze strony asystenta rodziny i pracowników socjalnych, którzy dokonują analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie oraz pomagają w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny.

Wsparcie asystenta w okresie objętym kontrolą w żadnym przypadku nie wynikało z art. 109 § 2 pkt 1 KRO stanowiącym o możliwości zobowiązania rodziny poprzez postanowienie sądu do współpracy z asystentem rodziny.

Z dokumentacji poddanej kontroli wynika, że w okresie podlegającym kontroli liczba rodzin objętych wsparciem asystenta była zgodna z art. 15 ust. 4 ustawy.

Kontroli poddano dokumentację 8 spośród 15 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w okresie poddanym kontroli, w tym 4 rodzin, z którymi zakończono współpracę.

Okres współpracy asystenta z rodziną wynosił od 3,5 roku do 2 miesięcy.

Ustalono, że przed podjęciem współpracy z asystentem rodziny, pracownik socjalny przeprowadzał z rodziną wywiad środowiskowy, co jest zgodne z art. 11 ust. 1 ustawy. W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pracownik socjalny każdorazowo formułował wniosek do Kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta oraz uzasadniał potrzebę jego przyznania rodzinie. Kierownik przydzielał asystenta rodzinie wskazanej przez pracownika socjalnego, co jest zgodne z art. 11 ust. 4 pkt 1 ustawy.

Stwierdzono, że rodziny, którym przydzielono asystenta borykały się z takimi problemami jak: bezrobocie, wielodzietność, ubóstwo, nadużywanie alkoholu, choroba psychiczna członka rodziny, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Ustalono, że w badanym okresie nie zaistniała konieczność przydzielenia asystenta rodziny na podstawie art. 11 ust. 1a ustawy, tj. małoletniemu rodzicowi opuszczającemu młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy.

W badanym okresie nie wystąpiła również konieczność realizacji zadań asystenta określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Dokumentacja rodzin objętych pomocą asystenta zawierała: wywiady środowiskowe pracownika socjalnego, zgodę na podjęcie współpracy rodziny z asystentem rodziny, plan pracy z rodziną, analizy sytuacji rodziny, ocenę sytuacji rodziny, notatki służbowe, opinie szkolne oraz inne pisma wskazujące na korespondencję z innymi instytucjami.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, asystent opracował i realizował plan pracy z rodziną. Opracowywane plany pracy z rodziną zawierały zakres oraz terminy realizowanych działań zgodne z art. 15 ust. 3 ustawy. Ponadto w planach pracy asystent uwzględniał przewidywane efekty pracy z rodziną, osoby odpowiedzialne za realizację działań, a także sposób monitorowania planu. Plany pracy z rodziną były sporządzane we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem

socjalnym. Na każdym planie widniały podpisy ww. osób. W zależności od zmiany sytuacji w rodzinie asystent dokonywał jego aktualizacji.

Spośród 3 rodzin, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, w 2 przypadkach plan pracy nie był skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej, a plan pracy z rodziną w której dzieci zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej nie został opracowany we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu skoordynowania go z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej co jest niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Dokumentacja prowadzona w ramach współpracy z rodzinami których dzieci przebywają w pieczy zastępczej w każdym przypadku wskazuje jednak na podejmowanie przez pracownika działań mających na celu podtrzymywanie kontaktów oraz utrwalenie więzi rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej oraz stworzenie możliwości powrotu dzieci do środowiska biologicznego. W przypadku rodzin, których plan pracy nie został skoordynowany z planem pomocy dziecku asystent rodziny stwierdził brak rokowań do reintegracji rodziny z uwagi na zaniechanie działań przez rodzinę mających na celu umożliwienie powrotu dzieci do rodziców biologicznych.

Stwierdzono, że stosownie do treści art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy asystent dokonywał, nie rzadziej niż co pół roku, okresowej oceny sytuacji rodziny oraz przekazywał ją Kierownikowi Ośrodka. Dokument zawierał opis sytuacji rodziny przed objęciem asystenturą, cele współpracy z rodziną (głównych i szczegółowych), zadania wykonane w rodzinie w okresie objętym oceną oraz osiągnięte efekty, rokowania rodziny, uwagi i wnioski.

Asystenci rodziny pracowali z rodziną w miejscu zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę (szkoła, ośrodek pomocy społecznej), co jest zgodne z art. 14 ustawy. Częstotliwość spotkań asystentów z rodziną była zapisywana w tzw. Dzienniku Pracy Asystenta Rodziny w którym odnotowywane są daty i miejsce czynności asystenta, liczba godzin oraz rodzaj podjętych przez niego działań.

Z prowadzonej przez asystentów dokumentacji wynikało, że współpracowali z kuratorem sądowym, motywowali rodziny do kontynuowania terapii, utrzymywali systematyczny kontakt ze szkołą.

Asystenci podejmowali działania adekwatne do występujących w rodzinie problemów, udzielali pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia, podejmowania i utrzymania pracy zarobkowej. Podejmowali działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny oraz działania zmierzające do podniesienia poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, a także prowadzenia gospodarstwa domowego. Doradzali, w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi, pomagali w codziennej organizacji dnia rodziny, informowali i wyjaśniali, w jaki sposób należy wypełnić dokumenty oraz załatwić sprawy urzędowe, informowali o możliwości uzyskania różnych form wsparcia.

Asystenci motywowali rodziny do podjęcia terapii odwykowych, kierowali do różnych specjalistów, edukowali rodziny w zakresie profilaktyki zdrowotnej. Przeprowadzali treningi kompetencji i umiejętności wychowawczych, treningi budżetowe oraz komunikacji w rodzinie. Asystenci pedagogizowali rodziców, podejmowali rozmowy wspierająco-motywuujące, monitorowali kontakt rodziców z dzieckiem przebywającym w pieczy zastępczej. Ponadto zachęcali dzieci do poprawy wyników w nauce, monitorowali wizyty u psychologa, terapeuty, współpracowali z pracownikami socjalnymi, nauczycielami, kuratorami sądowymi, nawiązywali kontakt z sąsiadami rodzin, sołtysem, podejmowali rozmowy z lekarzami na temat stanu ich zdrowia, w razie konieczności dostarczali środki higieny osobistej oraz inne niezbędne artykuły podczas pobytu rodzin w szpitalu.

Analizie poddano dokumentację 4 rodzin objętych wsparciem asystenta, z którymi zakończono współpracę.

Powodem zakończenia współpracy było: w przypadku 2 rodzin brak pozytywnych rokowań reintegracji rodziny oraz powrotu dzieci do rodziny biologicznej, w 1 rodzinie brak współpracy z asystentem rodziny, w 1 rodzinie rezygnacja rodziny ze współpracy z asystentem z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny poza teren Gminy.

Asystent rodziny prowadził monitoring sytuacji rodzin, z którymi zakończono współpracę, co jest zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy.

W ramach monitoringu pracownik kontaktował się osobiście i telefonicznie z rodziną, kuratorem, pracownikiem socjalnym, koordynatorem rodzinnej pieczy

zastępczej, psychologiem szkolnym. Monitorował sytuację opiekuńczo-wychowawczą i szkolną dzieci oraz podjęcie leczenia przez rodziców.

W przypadku rodziny, która zrezygnowała ze współpracy z asystentem z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania, wystosowano pismo do ośrodka pomocy społecznej znajdującego się na terenie gminy, do której przeprowadziła się rodzina, informując o powyższym fakcie oraz o konieczności rozważenia objęcia rodziny asystenturą w nowym miejscu zamieszkania.

W przypadku rodziny, która nie współpracowała z asystentem, monitorowano rodzinę poprzez pozyskiwanie informacji od: kuratora sądowego, psychologa szkolnego.

Z dokumentacji wynika, że okres monitorowania sytuacji rodzin po zakończeniu z nimi współpracy trwał od 1 miesiąca do 3 miesięcy.

O zakończeniu współpracy rodziny były informowane pisemnie.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 17 ustawy, asystent sporządzał na wniosek sądu opinie o rodzinie i jej członkach. Stosownie do art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy, asystent rodziny współpracował z szkołami oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny (m. in. sądem).

W przypadku rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” asystenci rodziny stosownie do treści art. 15 ust. 1 pkt 19 ustawy, współpracowali z uczestnikami grupy roboczej utworzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

VII. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

W trakcie kontroli stwierdzono **nieprawidłowość** polegającą na **opracowaniu planów pracy z rodziną bez współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz nieskoordynowaniu ich z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.**

Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości była błędna interpretacja zapisów ustawy oraz niewystarczający nadzór kierownictwa nad realizowanymi przez Ośrodek zadaniami z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Kierownik OPS.

Brak skoordynowania planu pracy z rodziną z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej może skutkować brakiem efektywnej, spójnej pracy na rzecz reintegracji rodziny.

VIII. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- 1) OPS w Lubszy działa na podstawie Statutu, który określa jakie zdania z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są przez jednostkę realizowane;
- 2) opracowano 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 wymagany art. 176 ust. 1 ustawy;
- 3) sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny zostało przekazane w terminie określonym w art. 179 ust. 1 ustawy;
- 4) asystenci rodziny zostali zatrudnieni w systemie zadaniowego czasu pracy, co jest zgodne z art. 17 ust. 2 ustawy;
- 5) asystenci rodziny posiadają kwalifikacje określone w art. 12 ust. 1 ustawy;
- 6) Gmina tworzy warunki do działania rodzin wspierających, co jest zgodne z art. 176 pkt 3 lit b ustawy;
- 7) Gmina finansowała podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny, zgodnie z art. 176 pkt 4 ustawy;
- 8) Gmina ponosi częściową odpłatność za dzieci przebywające w pieczy zastępczej stosownie do art. 176 pkt 5 ustawy;
- 9) Ośrodek sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe w obszarze wspierania rodziny oraz przekazuje je Wojewodzie Opolskiemu w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, w terminach określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 10) sytuacja dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, są monitorowane przez pracowników socjalnych;
- 11) Ośrodek nie uczestniczył w ogłoszonym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Programie asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”;

- 12) rodzinom przeżywającym trudności stwarza się możliwość dostępu do specjalistycznego poradnictwa na terenie Gminy jak i poza nią;
- 13) Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubszy zapewnia rodzinom wsparcie i pomoc pracownika socjalnego, asystenta rodziny oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa;
- 14) asystenci rodziny zatrudnieni w Ośrodku realizowali zadania określone w art. 15 ust. 1 ustawy;
- 15) asystenci rodziny dokonywali okresowej oceny sytuacji rodziny w terminach określonych w art. 15 pkt. 15 ustawy;
- 16) plany pracy z rodziną opracowane były we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym jednak nie we wszystkich przypadkach rodzin których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, plany pracy z rodziną były opracowane we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz skoordynowane z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej co jest niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy;
- 17) asystenci monitorowali funkcjonowanie rodziny po zakończeniu z nią pracy.

IX. Zalecenia pokontrolne

Z uwagi na stwierdzoną nieprawidłowość, stosownie do art. 197d ust. 1 ustawy

zalecam:

Opracowywanie we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej ustawy, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy

Pouczenie

Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym: wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego

kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Umotywowane zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Wojewody Opolskiego.

Ponadto na podstawie art. 186 pkt 3a ustawy, proszę o przesłanie informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych **w terminie 30 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

Inspektor Wojewódzki

Daria Grabowska

Inspektor Wojewódzki

Joanna Antosz

Z up. Wojewody Opolskiego

Beata Jabłońska

Zastępca Dyrektora

Wydział Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Pan Bogusław Gąsiorowski
Wójt Gminy Lubsza
ul. Brzeska 16
49-313 Lubsza